

دو نمایشنامه خیابانی:

U-turn
(بازگشت)

و

U-turn 2
(بازگشت ۲)

نویسندگان:

داریوش نصیری

مرتضی وکیلان

سرشناسه: نصیری، داریوش، ۱۳۵۹ -

عنوان و نام پدیدآور: دو نمایشنامه خیابانی: U - turn ۱ (بازگشت ۱) و U - turn ۲ (بازگشت ۲)

(بازگشت ۲)/نویسندگان داریوش نصیری، مرتضی وکیلان.

مشخصات نشر: تهران: هنر سرخ، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۸۴ص؛ ۵/۲۱×۱۴/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۷۹-۰۰-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

عنوان دیگر: بازگشت ۱.

عنوان دیگر: بازگشت ۲.

موضوع: نمایشنامه فارسی -- قرن ۱۴

موضوع: ۲۰th century -- Persian drama

شناسه افزودن: وکیلان، مرتضی، ۱۳۴۰ -

رده بندی کنگره: PIR۴۲۲۴

رده بندی دیویی: ۸۲/۶۲۰۸

شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۴۷۸۰۹

وضعیت رکورد: فیپا

نشر هنر سرخ

عنوان: دو نمایشنامه خیابانی: U-turn (بازگشت) و U-turn ۲ (بازگشت ۲)

نویسندگان: داریوش نصیری - مرتضی وکیلان

ویراستار: مهناز پدram

عکس روی جلد: امین سروری

چاپ: اول

سال چاپ: ۱۴۰۰

طراح جلد و صفحه آرا: هادی پدram

شابک: ۹۷۸۶۲۲۶۵۷۹۰۰۱

قیمت: ۶۰۰۰۰۰ ریال

نشانی: میدان انقلاب ابتدای خیابان آزادی بن بست قائم مقام پلاک ۱ طبقه ۳

تلفن: ۰۲۱۶۶۵۹۲۱۸۹-۶۶۵۶۳۹۷۲

تمام حق و حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارت هنر سرخ محفوظ می باشد.

تئاتر خیابانی

به دور از همه نوشتارهای موجود و بی شک درست، درباره تئاتر خیابانی تعریفی که بنده از تئاتر خیابانی دارم؛ تعریفی است که از سالیان سال تجربه های متمادی کسب کرده ام: «بالا بردن آگاهی عموم» و این به دست نخواهد آمد تا زمانی که گروه اجرا به شعور و آگاهی لازم درباره «مقوله تئاتر خیابانی»، «موضوع نمایش» و مهم تر «عموم مخاطبان روز خود» داشته باشند. اشراف به همه جوانب موضوعی که قرار است در تئاتر خیابانی مطرح و مورد نقد و چالش و یا مورد ایجاد سوال قرار گیرد امری است بس ظریف و بزرگ.

می دانیم در تئاتر خیابانی عوامل ذیل موثرند:

- شیوه اجرایی (که هر چه بصری تر بهتر و جذاب تر).
- جسارت در مطرح کردن مسایل انتقادی - اجتماعی و حتی سیاسی روز.
- ارتباط با مخاطب (تماشاگران).

بی شک «موضوع روز» در میزان این امر - ارتباط - تاثیر فراوان دارد. یکی از لازمه های بالا بردن آگاهی شعور مخاطب، به روز بودن گروه اجراست و اما موردی که مطرح است، چگونگی رسیدن به این موارد است.

چگونگی رسیدن به موارد فوق، داشتن همان آگاهی

و اشراف گروه اجرا به موضوع اجرا و سلیقه و باب مخاطب است به قولی: «چون که صد آید، نود هم پیش ماست». آگاهی گروه اجرایی، سبب آگاهی و رشد عموم مخاطبان می شود.

(توجه: چرا کلمه عموم به کار می برم؟ زیرا تماشاگر تئاتر خیابانی عام تر از تماشاگر سالنی است).

تشخیص این که کدام نمایش خیابانی این ویژگی را دارد، کاری است بس ساده. در طول سال ها تماشای تئاتر خیابانی، بازی، بازخوانی، بازبینی و داوری نمایش های خیابانی به این نتیجه مهم رسیدم که: اگر بعد از دیدن نمایش از خودم سوال کنم که: کاش من این نمایش خیابانی را کار می کردم؟ کاش من در این نمایش بازی می کردم؟ و کاش های دیگر، این سوالات به این منزله است که با آگاهی و اشراف گروه اجرا به موضوع، اجرا می توانست خیلی بهتر از این باشد اما اگر، بعد از دیدن نمایش لذت را بردم و به خود گفتم: حرف نداشت، چیزی کم نداشت و... آن نمایش و گروه اجرایی سبب بالابردن آگاهی و حظ بصری ما شده اند. اطاله کلام نکنم، نمایش خیابانی ناب، نمایشی است که باید و می بایست سبب بالابردن شعور و درک تماشاگر در موضوعات روزمره اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و... مخاطب عام گردد.

قبل از اینکه نگاه اجمالی به نمایش «بازگشت» کاری از هنرمند گرانقدر و دغدغه مند تئاتر «داریوش نصیری»

بیندازیم، لازم می دانم درباره تئاتر پنهان مقدمه ای
عرض نمایم.

***تئاتر پنهان(تئاتر نامرئی)**

در این نمایش مخاطب بدون آگاهی و اطلاع خود
به شمایل بازیگر درمی آید یعنی فرقی بین بازیگر و
تماشاگر وجود ندارد. این نوع نمایش هر جا که جمعی
از مردم حاضر باشند، قابل اجراست. گروه، نمایش
مورد نظر را به اجرا می گذارند و در پایان به کسی
نمی گویند که این ها بازیگر بودند و شما شاهد یک
نمایش بودید. به عنوان مثال: زمانی در دانمارک ملکه
باردار شد همه روزنامه ها و رسانه ها به این مطلب
پرداختند و بیمارستانی به ملکه و فرزندش اختصاص داده
شد. گروه نمایشی، به میان مردم رفتند و این سوژه را
به نمایش گذاشتند. به این شکل که در میان جمعیت
جمع شده، زنی باردار از حال می رود و بهوش می گردد؛
بقیه گروه به روشنگری این مسئله می پردازند که
شهر برای ملکه قرق شده است و زنانی این چنین
باید بدون امکانات در خیابان زایمان کنند. در این نوع
نمایش تماشاگر ناظر بر تمام رخدادهاست و نیازی
به سکو نیست؛ از هر جایی می توان به جای سکو
استفاده کرد.

البته بازیگران و گروه باید با درایت و هوشیاری
کامل عمل کنند و تمام احتمالاتی که امکان بروز آن
در اجرا وجود دارد را در نظر بگیرند؛ آنان باید به

صورت های متفاوتی تمرین کنند تا آمادگی هر نوع برخورد تماشاگران را داشته باشند. از جمله ایجاد هرج و مرجی که به دخالت پلیس منجر شود. چون اگر گروه مجبور شوند خود را معرفی کنند، در آن صورت نمایش از حالت نامرئی خارج می شود.

تیزهوشی و درایت گروه جای هر نوع ارائه دیدگاه را برای تماشاچیان باز می گذارد و به این ترتیب از مشارکت آنان سود می جوید. این نوع نمایش مستلزم مشارکت تماشاگرست و باید در مکان های پرجمعیت به اجرا گذاشته شود؛ زیرا در این صورت تاثیر ماندگارتری بر جای خواهد گذاشت.

[تاثیر نامرئی] تاثیری است که بازیگر آنقدر پنهان بازی می کند که تو گویی او یک فرد عادی است، هم بازیگر و هم گروه اجرا به گونه ای است که می مانی این نمایش است یا خیر؟ و اگر تعاملی بین تماشاگر و گروه اجرا به وجود آید همان هدفی است که مد نظر صاحب اثر است.

در تئاتر خیابانی «بازگشت» عنصر نامرئی و پنهان، ویژگی است که در سرتاسر نمایش - بویژه در دو سوم نمایش - به وفور دیده می شود. مردمی که در اطراف تئاتر شهر حضور دارند. ناخواسته و به سبب باورها و اعتقاداتشان در تشییع جنازه شرکت می کنند. زیر تابوت را می گیرند. برایش فاتحه می فرستند و حتی می گریند... این امر تا آنجایی پیش می رود که یک فرد روحانی - سید -

حاضر است برای میت نماز میت بخواند. این همان تئاتر پنهانی-نامرئی-است که درباره اش بسیار گفته اند و بنده ذکر کردم و اما...»(بالا بردن شعور و درک مخاطب)»(همان رسالت مهم تئاتر خیابانی).

باید فیلم نمایش «بازگشت» را بارها دید و متن- طرح و ایده- را بارها خواند. این امر کم و بیش از سوی بنده اتفاق می افتد.

در زمانه وانفسا که پول حرف اول را می زند، شکم گرسنه است، لقمه نان هدف غایی، در زمانه ای که فساد اقتصادی، اجتماعی و... به بالاترین حد خود رسیده است. و مهمتر؛ ارزش ها، بی ارزش شده اند، انتخاب چنین طرحی و اجرای آن در واقع گوشزد است به موقع و به جا. نسبت نسبت به عملکردمان، نمایش سقلمه ای است به تکیه تک تماشاگران، تا فراموش نکنند:

- که بودیم؟

-از کجا آمده ام؟

-به کجا خواهم رفت؟

یاد شعر شاعر بزرگ می افتم:

از کجا آمده ام، آمدنم بهر چه بود

به کجا می روم آخر، نمایی وطنم.

همان سوالات جهان شمول درهمه قوم ها و ملت ها